

Oude Kerk, 8 maart 2023

Biddag voor gewas en arbeid
ds. Johan Meijer

gelezen: Prediker 2: 20-26 en Matteüs 6: 19-23

titel: waar je schat is, daar zal ook je hart zijn

overdenking

*gemeente van onze Heer Jezus Christus,
lieve mensen van God,*

Praten over spiritualiteit, valt me wel eens op, het hedendaagse spreken over spiritualiteit komt nogal eens voor bij mensen die zich een luxe retraite kunnen veroorloven, die om het anders te zeggen zo hoog in de behoeftepiramide van Maslov zitten dat ze de middelen hebben tot ontspanning, een leuke yoga-week bijvoorbeeld in een exotisch hooggebergte. Maar de mensen die weet ik hoeveel kilometer moeten lopen onder de hete zon voor een beetje water, misschien ook wel door hooggebergte, die komen niet toe aan ontspanning, nooit. Ze zijn aan het overleven, en dan kan het kwetsend zijn als iemand zegt dat al je gezwog het najagen van wind is, dat het ijel is en ijdelheid, lucht en leegte.

En stel nou dat je om te kunnen eten en drinken keihard moet werken.. Dat je iedere dag weer in de zorgen zit en er 's nachts van wakker ligt of je wel rond zult kunnen komen, je kinderen kunt voeden, nog los van de ook al zo pijnlijke vraag of ze wel meekunnen met het schoolreisje dit jaar. Of dat je je al jaren zorgen maakt of je bedrijf overeind kan blijven en of je met nog weer nieuwe overheidsmaatregelen om zult vallen... Welke gevolgen heeft dat voor je gezin, voor je werknemers en hun gezinnen? En stel dat de ziekte waaraan je lijdt zal leiden tot arbeidsongeschiktheid, gedeeltelijk of geheel? Hoe moet het dan verder als je een enorme val maakt in je inkomen, een zodanige dat je diep in de problemen komt

Die Prediker ondertussen kan het wel mooi zeggen zeg, dat al je gezwog het najagen van wind is, en soms denk je ook werkelijk: waar doe ik het allemaal voor? Als alles opgaat aan de fiscus, aan alimentatie, aan weet ik veel wat voor schuldeisers... 'Eet, drink en wees vrolijk' als je in de schuldsanering zit? Was hij misschien zo vermogend dat hij zich deze luxe wèl kon permitteren? Er wordt wel gezegd dat de Prediker, de Qohelet Koning Salomo was, nou met alle respect, die kon het zich echt wel permitteren in al zijn heerlijkheid, geen gebrek aan luxe, eten, drinken en vrolijk zijn, was wat hij zich kon veroorloven.

Is de Prediker iemand die het makkelijk kan zeggen vanuit zijn rijke en machtige positie? Of heeft hij het juist over carrièrejagers, geldverzamelaars, mensen die zwoegen om status te verwerven, die in dikke auto's rondrijden en die ook vandaag op menig kerkerf parkeren om te bidden voor gewas en arbeid, en bij het uitstappen wel even om zich heen kijken of zijzelf wel het nieuwste model auto hebben? Gaat het misschien over mensen die zich over de kop werken omdat ze denken dat dát alleen hen mensenwaarde geeft, dat dát alleen hun bestaansrecht geeft? Ja, dan heeft ie groot gelijk, de Prediker, dan jaagt de mens iets na dat voorbij gaat aan zijn diepste waarde, namelijk het mens zijn om niet. Het mens-zijn zoals God ons ziet, om niet. Maar gewoon omdat wij zijn mens zijn, zijn schepsel, bemind en gewenst, niet meer en niet minder.

Sommigen denken dat je heel hard moet werken om God te behagen, of om in de ogen van de mensen iets voor te stellen. Dan jaag je iets na, dat even ongrijpbaar is als de wind, en bovendien jaag je dan iets na waarin je nooit echt innerlijke rust en vrede zult vinden. En eenvoudig genieten is er dan niet ook niet bij, want je leeft nooit in het NU, maar bent altijd druk met je volgende doelstelling. Het schijnt heel recht in de leer Calvinistisch te zijn als je gaat voor een grote carrière en een flink vermogen om na te laten, maar Calvijn zèlf ging

vaak, en ja, o wee, zelfs op zondag graag even zeilen op het meer van Genève. Dat kon hij zich blijkbaar permitteren, maar het is ook wel een mooi relativerend voorbeeld: naast hard werken moet er ook tijd zijn om tot jezelf te komen en te genieten van de schepping, van Gods natuur en van hartverwarmend samenzijn. Waarbij je dan ook maar weer het geluk moet hebben dat er hartverwarmend samenzijn is voor jou, en dat je niet altijd maar in je eentje zit te eten en te drinken, misschien wel eens wat te veel om nog enigszins vrolijk te worden en je zorgen te kunnen vergeten.

Prediker wordt door de één geprezen om zijn heerlijke nuchterheid, die hem de status van groot filosoof geeft, anderen vinden hem nogal somber en zuurpruimig over de status van het bestaan en hij noemt God bijna niet, dus wat doen wij met dat boek in de Bijbel? Nou ja, wel weer handig vinden sommigen, als ze op zoek zijn naar een Bijbeltekst waarin het niet over God mag gaan, maar dat terzijde...

Waar het volgens mij omgaat bij de Prediker en ook in het Evangelie dat we vanavond hoorden is dat je mensenwaarde geen economische waarde is, niet in geld uit te drukken. Dat economische waarde, vermogen, carrière geen criterium is in de ogen van God om jou op je juiste waarde te schatten. Voor God hoeft je niet in de Quote500 te staan, en God heeft ook niet zoveel oog voor dure auto's of kasten van huizen, maar wel voor je hart, want als het goed is schuilt daarin je schat, je diepste waarde, dat klompje goud dat jou meegegeven is, als het kostbaarste geschenk van je menszijn. God heeft een kloppend, groot en liefdevol hart voor jou binnenste, jouw hart, jouw zien en vraagt jou niet om je salarisstrook.

God vraagt jou om je hart, of dat ook klopt, en of je dat kloppend houdt in je omgang met je medemens en daarin ook in je omgang met Hem die je Schepper is en ons om niet en gratis, in gratia, in genade liefheeft om wie wij ten diepste bent. Daarin zit je schat, in wie jij bent. Dat is een grote schat, het meest kostbare bezit dat we kunnen hebben. Jezus spreekt daarover in zijn meest beroemde rede ooit, de Bergrede. Verzamel voor jezelf geen schatten op aarde: mot en roest vreten ze weg, en dieven breken in om ze te stelen. Verzamel schatten in de hemel, daar vreten mot noch roest ze weg, daar breken geen dieven in om ze te stelen. Waar je schat is, daar zal ook je hart zijn. Je hart kan helemaal bij materie zijn, dan staat je hart niet open voor het geestelijke. Je hart kan helemaal bij het controleerbare zijn, de touwtjes in handen, dan staat je hart niet open voor het spontane van de verrassing. Je hart kan helemaal bij je zorgen zijn, maar dan staat het niet open voor tekenen die jou ook worden aangeboden van Godswege.

Een week geleden was ik te gast in het gebouw van het Leger des Heils-korps in Assen, waar een van mijn zussen voorganger van is. De zaal deed dienst als zogeheten warme kamer. Een project dat in alle korpsen van het Leger des Heils gezicht krijgt, sinds de energieprijzen voor sommigen niet meer te betalen zijn en zij de verwarming uit moeten laten. Als ze al een verwarming hebben, of een dak boven hun hoofd. Er was een maaltijd, een eenvoudige maaltijd, en één van de tafelgenoten zegt: dan krijg ik tenminste nog iets van voedsel binnen vandaag. Er is dankbaarheid om de warmte, om de maaltijd, om de gezelligheid. En even word je gezien in je totale menszijn, word je niet nageroepen als zwerver of als buitenlander of als gestoorde of als arme sloeber of als ongeschikt om te kunnen werken. Je wordt behandeld als een welkom medemens, in de volheid van je menselijke waarde. Je wordt gezien zoals je bent: een waardevol schepsel van God. Of, zoals men het in het Leger des

Heils ook wel vaak zegt: als een koningskind. Het samenzijn en de maaltijd maakte diepe indruk op me. Bewondering voor de liefde van hen die dit organiseren. Bewondering voor de gasten die aanwezig waren. En ook een spiegel, een spiegel om eens goed in te kijken. Want hoe gaan wij om met mensen die buiten een door onszelf gestelde norm vallen? Hoe welkom zijn zij? Hoe open staat ons hart voor hen? Hoe dicht staan wij bij Jezus' open hart voor alle mensen, de minst bedeeden het allermeest.

Amen